

Саєнко Олена

к.е.н., доцент

Діміянова Олександра

студентка

Запорізький національний університет

СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В НІМЕЧЧИНІ ТА УКРАЇНІ

Сучасна економіка Німеччини орієнтована на інтенсивний розвиток інфраструктури, з високим рівнем інновацій, ринкової капіталізації та низьким рівнем корупції.

До особливостей системи оподаткування Німеччини можна віднести те, що податки в цій країні складають близько 80% доходів бюджету. В нових східних федеральних землях, з врахуванням сучасних реалій, активно застосовується досвід організації оподаткування в колишній ФРН.

Слід зазначити, що організація оподаткування в Німеччині ґрунтується на принципах, які були закладені ще Л. Ерхардом:

- податки повинні бути по можливості мінімальними;
- повинна враховуватися економічна доцільність стягування податку при оподаткуванні того чи іншого об'єкту;

- податки не повинні перешкоджати конкуренції;
- податки повинні відповідати структурній політиці;
- у системі не повинно бути подвійного оподаткування;
- податки повинні забезпечувати справедливий розподіл доходів в суспільстві;
- величина податків повинна відповідати розміру послуг, що надаються державою [1].

Законодавчою базою оподаткування в Німеччині слугують основний закон, в якому визначені не лише загальні умови і процесуальні принципи, але і види податків, а також розподіл податкових надходжень між федерацією, землями і громадами. Федеральний бюджет формується за рахунок надходжень:

- федеральних податків: митних зборів, податку та додану вартість, податку на дохід від страхової діяльності, вексельного податку, солідарного податку, податків по лінії Європейського співтовариства, акцизів (окрім податку на пиво);

- долі в спільних податках;
- долі в розподілі промислового податку.

Землі отримують доходи від:

- земельних податків;
- майнового податку;
- податку на спадок;
- податку на придбання земельної ділянки;
- податку з власників автотранспортних засобів;
- податку на пиво;
- податку з тоталізатора і проведення лотерей;
- податку на протипожежну охорону;
- від збору з виручки в казино;
- долі в спільних податках;
- долі в розподілі промислового податку.

До спільних податків належать: податок на заробітну плату, прибутковий податок, податок з корпорацій, податок на додану вартість.

Громади отримують частину надходжень від:

– місцевих податків: промислового податку, земельного податку, місцевих акцизів і податку на специфічні форми використання доходів (податок з власників собак, податок на доходи розважальних закладів);

- доли у надходженнях від податку на заробітну плату і прибуткового податку;
- податкових внесків в рамках земельного законодавства.

Церкви (католицька, протестантська і лютеранська) мають право стягувати з віруючих відповідної концесії церковний податок [2].

Проаналізувавши вищенаведене, можна зробити висновки, що податкова система у ФРН множинна (у ній налічується 45 податків), розгалужена, тривірнева, а прибуткові податки грають основну фіскальну роль в ній.

Отже, порівнюючи з Україною, у Німеччині вартість реалізованого валового національного доходу спочатку розподіляється між тими, хто зайнятий в його структуризації. А саме власники засобів виробництва – підприємці або юридичні особи, які отримують свою частину у вигляді прибутку та працівники і службовці, яким виплачується заробітна плата.

Система оподаткування відкрита і зрозуміла для платників податків. В цілому при такому варіанті формуванні доходів бюджету, основними об'єктами оподаткування є доходи населення (заробітна плата, особисті доходи підприємців). Це не перевага або недолік, це об'єктивна властивість національної економічної системи з даним розподілом валового національного продукту.

Головною особливістю податкової системи в Україні є те, що платежі підприємств значно перевищують над надходженнями від населення, тоді як в Німеччині податок з доходу фізичних осіб складає приблизно 40% всіх податкових надходжень. Таким чином, якщо основою податкової системи є доходи підприємств, то використання податків з підприємств як економічних регулюючих суб'єктів дуже обмежене. Для того, щоб щось змінити в системі оподаткування України, потрібно перш за все створити для цього відповідні передумови, а саме – зробити основним платником податків населення, значно підвищивши при цьому долю оплати праці у складі валового національного продукту. На даному етапі Україна не може обмежитися тільки зміною форм податків. Потрібно змінювати саму базу податкової системи, тому що якщо знизити рівень оподаткування – зросте дефіцит державного бюджету, а якщо збільшити податки – то більшість населення стане не платоспроможними [3].

Напрямами змін в системі оподаткування України можуть бути:

- максимальна ліквідація податкових різниць при розрахунку суми оподаткованого прибутку підприємств;
- диференціація ставок ПДВ та мінімізація пільг з даного податку;
- максимальна співпраця податкових органів різних рівнів;
- налагодження системи електронної взаємодії податкових органів і платників;
- розширення бази оподаткування екологічним податком та податком на нерухоме майно.

Європейський шлях, який обрала для себе Україна, вимагає у процесі реформування податкової системи орієнтуватися саме на європейське податкове законодавство і враховувати досвід реформування країн ЄС, наприклад Німеччини. Проте варто пам'ятати, що західні концептуальні підходи у податковій сфері мають бути максимально адаптованими до українських умов.

Список використаних джерел

1. Базедов П., Шахиджанян Р.Г. Довідник. Податкова система Німеччини. Декларація платника податків. Полиглосум, 2005. 208 с.
2. Андрущенко В.Л., Данілов О.Д. Податкові системи зарубіжних країн. Київ: Комп'ютерпрес, 2004. С. 134
3. Державна фіскальна служба України. URL: <http://sfs.gov.ua/arkhiv/modernizatsiya-dps-ukraini/arkhiv/mijnarodniy-dosvid-rozvitk/svitovui-dosvid/germany/> (Дата звернення 03.10.2020)